

Waterschap **Scheldestromen**

Kadernota 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	5
1. Inleiding	6
2. Ontwikkelingen	7
2.1 Programma Waterkeringen	8
2.2 Programma Watersystemen	10
2.3 Programma Wegen.....	13
2.4 Programma Afvalwaterketen.....	15
2.5 Programma Bestuur en Organisatie	18
3. Financieel Kader	22
3.1 Uitgangspunten begroting / meerjarenraming versus kadernota	23
3.2 Totale netto kostenstijging	25
4. Meerjareninvesteringsprogramma 2025	29
4.1 Toelichting algemeen	30
4.2 Investerings programma Waterkeringen.....	32
4.3 Investerings programma Watersystemen.....	35
4.4 Investerings programma Wegen	39
4.5 Investerings programma Afvalwaterketen	41
4.6 Investerings Bestuur en Organisatie	46

Voorwoord

De kadernota geeft een inzicht in ontwikkelingen die op ons afkomen en van invloed zijn op ons belangrijke werk. Als organisatie kijken we daarbij steeds verder vooruit, en bereiden we ons stapsgewijs voor om gesteld te staan voor de uitdagingen die op ons afkomen. Om nu en in de toekomst onze waterkeringen, wegen, watersystemen en afvalwaterketen goed te beheren en onderhouden. Noodzakelijke taken die Zeeland leefbaar houden. Het goed en effectief uitvoeren van onze kerntaken heeft daarbij hoge prioriteit, samen met het oppakken van thema's en ambities die deze bestuursperiode van belang zijn. Het realiseren en uitvoeren daarvan doen we met de gewaardeerde inzet van onze medewerkers.

Uitdagingen waar onze organisatie mee te maken heeft vinden we onder andere in de waterkwaliteit, waterveiligheid en het beheer van onze assets. In 2027 moeten de door de Kaderrichtlijn Water aangewezen wateren voldoen aan de daarvoor vastgestelde doelen. Onze primaire waterkeringen zullen in 2050 aan de nieuwe normen moeten voldoen. Ondertussen is de ontwikkeling van het klimaat, met onder andere meer weersextremen, voor iedereen voelbaar. Dit vraagt om adaptief handelen van het waterschap. Ook naderen steeds meer assets het einde van hun technische levensduur. Met noodzakelijk onderhoud in aanloop naar een vervanging of renovatie houden we het functioneren daarvan op peil. Los daarvan zien we onze meerjarige investeringsopgave voor de vernieuwing of verbetering van wegen, watersystemen, de afvalwaterketen en waterkeringen groeien.

Om onze dijken, stuwen, gemalen, afvalwaterzuiveringen en wegen in goede conditie te houden is de uitvoering van gedegen assetmanagement onverminderd belangrijk. De wijze waarop we dat assetmanagement uitvoeren verbeteren we continu. Om gesteld te staan voor de toekomst versterken we onze projectorganisatie, uniformeren we onze werkwijzen en verbeteren we systemen.

Digitalisering speelt in alle taken van het waterschap een belangrijke rol, en brengt kansen, maar ook uitdagingen met zich mee. We moeten onze ICT up to date houden, en ervoor zorgen dat kritieke assets buiten nog beter beschermd worden tegen bijvoorbeeld cyberaanvallen. Ook wordt er extra gevraagd van onze organisatie door wettelijke verplichtingen. Meer aandacht voor contractmanagement helpt onze organisatie om financieel rechtmatig te handelen.

De kosten en complexiteit van ons werk nemen nu en in de toekomst toe. Het meenemen en betrekken van publiek, stakeholders en partners in hoe waterschap Scheldestromen de taken zorgvuldig uitvoert is van belang om hun draagvlak te behouden.

Met deze kadernota nemen we u mee in de ontwikkelingen en de effecten daarvan. We rekenen op uw betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij de belangrijke uitdagingen waar ons waterschap voor staat.

Dijkgraaf,

1. Inleiding

In deze kadernota 2026 zijn de kaders voor 2026-2030 opgenomen en daarmee vormt de kadernota het uitgangspunt voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2030.

De kadernota brengt ontwikkelingen en risico's in beeld. In het hoofdstuk 'Financieel kader' zijn de gegevens uit de vastgestelde begroting 2025/meerjarenraming 2026-2029 geactualiseerd en kostenontwikkelingen richting 2026-2030 meegenomen. Ook zijn de in de meerjarenraming opgenomen investeringen geactualiseerd waarbij de afwijkingen zijn toegelicht.

De kadernota geeft daarmee inzicht in de inhoudelijke opgave waar het waterschap voor staat. De keuzes van de uitvoering van de in deze kadernota opgenomen ontwikkeling worden uiteindelijk gemaakt bij de begroting 2026 / meerjarenraming 2027-2030 waarover de besluitvorming zal plaatsvinden in de algemene vergadering van november 2025.

2. Ontwikkelingen

2.1 Programma Waterkeringen

In Nederland bepaalt de Waterwet dat waterkeringen - dijken, dammen, stuwen en duinen - moeten voldoen aan strenge veiligheidsnormen. Deze wet is er sinds 2009 en zorgt ervoor dat we de waterveiligheid regelmatig toetsen en waar nodig verbeteren. Onder andere door toenemende dreiging van klimaatverandering, zijn in 2017 aangescherpte veiligheidseisen ingevoerd. Dit betekent dat waterschappen dijken moeten aanpassen om aan deze nieuwe eisen te voldoen en om te zorgen voor blijvende waterveiligheid voor onze inwoners. Waterschap Scheldestromen beheert en inspecteert dagelijks ruim 425 kilometer aan Zeeuwse dijken en duinen. Tot 2050 versterken we 114 kilometer aan Zeeuwse kustlijn binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Planning uitvoering projecten Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Op basis van de uitkomsten van de eerste ronde van de wettelijke beoordeling van alle primaire keringen (LBO 1) die in 2022 is afgerond, is in 2023 een indicatieve planning opgesteld van alle HWBP -projecten tot 2050. Deze is in 2025 geactualiseerd en wordt financieel doorgerekend. De planning wordt afgestemd binnen de alliantie van het HWBP voor opname van de projecten in de landelijke programmering. In 2023 en 2024 is reeds een aanvang gemaakt met de werving van personele capaciteit die in 2025 wordt voortgezet om er voor te zorgen dat het doel in 2050 (alle primaire waterkeringen en kunstwerken voldoen aan de wettelijke norm) wordt gehaald. In 2025 vindt de herijking van het HWBP plaats en worden er verdere stappen gezet voor de financiering op (middel)lange termijn.

De financiële gevolgen zijn een stijging van de solidariteitsbijdragen (periode 2030-2036 3,7 tot 5 miljoen per jaar extra) en een stijging van de kapitaallasten van investeringsprojecten. Door de grote opgave die we hebben tot 2050 is het noodzakelijk te beschikken over voldoende personele capaciteit binnen de afdeling Waterkeringen. Op basis van het huidige inzicht is er voor deze ontwikkeling behoefte aan 1 extra fte binnen de afdeling Waterkeringen, deze wordt deels gedekt door de subsidieregeling van het HWBP waarmee de netto kosten komen op circa € 71.000,- structureel per jaar.

Tweede landelijke beoordelingsronde (LBO 2)

Omdat het beoordelen van primaire waterkeringen een continu proces is, worden in 2025 de eerste trajecten beoordeeld binnen de tweede landelijke beoordelingsronde van de primaire waterkeringen en de kunstwerken. LBO 2 kent een aantal veranderingen ten opzichte van LBO 1. Voor het uitvoeren van LBO 2 zal binnen het waterschap voldoende capaciteit en budget beschikbaar moeten worden gesteld. Ten aanzien van de capaciteit dient op basis van het huidige inzicht te worden voorzien in 1 fte waarvoor naar verwachting dekking mogelijk is binnen de huidige begroting van het programma Waterkeringen. Mogelijke risico's bij deze ontwikkeling zijn het ontbreken van definitieve veiligheidsoordelen waardoor niet aan de regelgeving wordt voldaan en landelijke vertraging op het uitleveren van de hydraulische randvoorwaarden en software (BOI).

Ontwikkelen rondom landschap, natuur, cultuurhistorie en recreatie (LNCR)

Er is een groeiende belangstelling om waterkeringen bij te laten dragen aan verschillende LNCR-thema's en daarmee een integraal onderdeel van de leefomgeving te maken. Het onderhoud van de grasbekleding vraagt bijvoorbeeld steeds meer maatwerk, zodat kansen voor biodiversiteitsverbetering kunnen worden benut.

De primaire waterkering ligt vaak binnen of grenst aan Natura 2000-gebieden. Dit biedt specifieke mogelijkheden om, via aangepast beheer en onderhoud en bij nieuwe projecten, zowel de waterveiligheid te verbeteren als de biodiversiteit te versterken en de verbinding met aangrenzende gebieden te vergroten. De recent goedgekeurde gedragscode

vraagt om nadere uitwerking in het beheer en onderhoud van onder andere waterkeringen. Daarnaast vereist de uitvoering van de habitatbenadering specifieke expertise.

Waterkeringen spelen ook een steeds belangrijkere rol in recreatie. De vraag naar recreatieve initiatieven en meewerken aan natuurbelangen op en rond waterkeringen neemt toe, maar beleid om hier op een gestructureerde manier mee om te gaan ontbreekt. Een risico is dat we in de toekomst ongewenste wildgroei krijgen aan recreatieve voorzieningen waardoor we meer inspanning moet leveren om onze inspecties en onderhoud uit te voeren.

Naast voornoemde zaken zijn er ook een aantal lopende dossiers die een omgevingsgerichte coördinatie vragen. De huidige capaciteit binnen de afdeling waterkeringen is structureel onvoldoende om beleid uit te werken en te voldoen aan de verwachtingen van de omgeving en diverse stakeholders voor de thema's LNCR .

Om bovengenoemde veranderingen adequaat op te vangen en te organiseren is ook personele uitbreiding noodzakelijk. De kosten voor deze aanvullende formatieplaats zijn € 118.000,- structureel.

2.2 Programma Watersystemen

Het programma Watersystemen omvat een breed pakket aan taken en verantwoordelijkheden voor beleid, beheer en onderhoud van oppervlakte- en grondwater en muskusrattenbestrijding. Onder invloed van Europese en landelijke wetgeving, klimaatverandering, opkomst van nieuwe stoffen, maar ook maatschappelijke thema's als zoet water, werken we aan grote uitdagingen met als doel schoon en voldoende water.

Wet Natuurbescherming

De Gedragscode vraagt op de korte termijn al een andere manier van werken, en omdat we alle seizoenen in het veld werken zijn de consequenties voor de beheer- en onderhoudswerkzaamheden jaarrond aanwezig. Zowel in de voorbereiding bij het kantoorwerk en in de uitvoering vraagt dit extra tijdsinzet en levert het beperkingen op, bijvoorbeeld de tijdsspanne waarin het werk moet gedaan worden.

Stuwen

Onderzoek heeft uitgewezen dat op korte termijn veel stuwen het einde van de levensduur bereiken. Dit kan van invloed zijn op het functioneren van de stuwen en vormt daarmee een risico voor het dagelijks peilbeheer. Om de staat van stuwen op peil te brengen zien we, vooruitlopend op een lange termijn aanpak, dat er op korte termijn middelen nodig zijn. € 200.000,- voor 2026 en € 700.000,- voor 2027. In 2026 starten we met opstellen van een risico gestuurd beheerplan voor de periode na 2027.

Grondwateronttrekkingen

Het ministerie van I&W is voornemens in 2025 een besluit te nemen over regelgeving omtrent grondwateronttrekkingen. Het waterschap is deels verantwoordelijk voor grondwateronttrekkingen. Het zal dan gaan om een meld- of vergunningsplicht met daaraan eventueel gekoppeld een meet en registratie verplichting. Implementatie van dergelijke regelgeving kent een veelheid aan aspecten zoals vergunning- en handhaving; technische en juridische aspecten en communicatie met gebruikers. Tegelijkertijd is in afstemming met de provincie in de aanpak Waterbeheer 2.0 bepaald dat we het thema grondwateronttrekkingen vooruitlopend op het totale waterbeheer oppakken.

KRW

Met de deadline voor KRW-doelbereik van 2027 in zicht, is eind 2024 in de landelijke KRW-tussenevaluatie geconcludeerd dat doelbereik nog niet op alle onderdelen in zicht is en dat alles op alles gezet moet worden om alsnog tot KRW-doelbereik te komen. Dit houdt in dat niet alleen de reeds vastgestelde KRW-maatregelenprogramma's volledig uitgevoerd moeten worden, maar dat ook, door anderen dan het waterschap, extra stappen gezet moeten worden met aanvullende maatregelen. Gekeken wordt o.a. naar maatregelen die bijdragen aan de opgaves die er zijn t.a.v. chemische stoffen, nutriënten, ecologie, exoten, buitenlandse belasting en grondwater.

KRW monitoring

Voor de KRW moet gebruik worden gemaakt van de best beschikbare meetmethoden. Het specialistische waterschapslaboratorium Aquon kan sinds kort wel analyseren tot een voldoende laag niveau, hiermee voldoen we aan de KRW verplichting. De kosten worden geraamd op € 120.000,- per jaar.

Biotamonitoring

Het KRW oordeel over de chemische toestand wordt gebaseerd op de monitoringresultaten van zogenoemde prioritaire stoffen in oppervlaktewater. Voor een aantal van deze stoffen

moeten de lidstaten ook de gehalten in organismen monitoren. Daarom zijn door Europa zogenoemde biotanormen afgeleid: de maximale concentraties van een chemische stof die in levende organismen zoals vissen aanwezig mogen zijn. Deze maken het mogelijk om aanvullend op de monitoring van oppervlaktewater ook de gehalten in voedselorganismen te beoordelen.

Als richtlijn wordt in het KRW monitoringsprotocol gehanteerd dat de monitoring iedere drie jaar plaatsvindt. Dit betekent dat in 2028 een nieuwe monitoringsronde moet gebeuren voor dezelfde stoffen zoals deze in 2025 zijn gemonitord. De kosten hiervoor bedragen incidenteel € 70.000,- , uitgaande van voorlopige kosten 2025 zonder inflatiecorrectie.

Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

Het dagelijks bestuur heeft op 19 maart 2025 besloten aanvullend budget vrij te maken voor het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Het budget komt ten behoeve van het uitvoeren van met Provincie Zeeland en ZLTO overeengekomen deelprojecten (BodemUp Zeeland en Schoon Water Zeeland 2.0) waarmee we de belasting beperken van KRW-waterlichamen met gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen. Voor zowel 2026 als 2027 gaat het om een bedrag van € 132.887,75.

Zoetwater

Voor de verbetering van de zoetwatersituatie werken we in het kader van het Zeeuws Deltaprogramma zoetwater nauw samen met de provincie Zeeland. Enkele zoetwatermaatregelen zijn benoemd als “kop-lopermaatregelen” onder het voormalige NPLG en deze krijgen financiering vanuit het Rijk. Deze projecten worden in gezamenlijkheid en met andere partijen uitgevoerd.

Gronddepot Sluiskil

In Sluiskil liggen enkele verontreinigde percelen welke in eigendom zijn van het Waterschap. Afgesproken is dat het waterschap in het kader van de sanering de afdeklaag op deze percelen voor haar rekening neemt. Hiervoor zal het waterschap voordeel (minder uitgaven hebben voor stortkosten elders) maar blijven er tegelijk transportkosten over voor het waterschap. De uitvoering van dit project gaat over de jaren 2026 en 2027 en is daarna naar verwachting afgerond.

De consequenties zijn €50.000,- voor zowel 2026 als 2027.

Solidariteitsfinanciering MURA

Er volgt in 2026 een evaluatie van de landelijke afspraken over de solidariteitsfinanciering voor de MURA. Als Scheldestromen zijn we ontvangende partij in deze, dit vanwege onze inspanning in de grensregio. Voor 2027 kan dit gevolgen hebben voor de personeelsbegroting. De evaluatie moet nog uitgevoerd worden, uitkomst is nog ongewis en blijft onderdeel van de P&C rapportages.

Oeverherstel

Om te kunnen blijven voldoen aan onze plicht in het waterbeheer is toekomstbestendig onderhoud van groot belang. Langere tijd is het onderhoud van deze oevers beperkt uitgevoerd en hiermee is de totale onderhoudstoestand verslechterd. Er is een meerjarige aanpak om onze oevers op een beheersbare manier weer op het minimaal benodigde kwaliteitsniveau te brengen. Hiervoor wordt voor een periode van 8 jaar binnen de onderhoudsbegroting aanvullend € 200.000,- per jaar opgenomen voor oeverherstel.

Baggeren

Door aangepaste normeringen is er minder bagger verspreidbaar en moeten er aanzienlijk meer water-bodemonderzoeken uitgevoerd worden. Daarnaast zijn er ten gevolge van PFAS vervuiling meer onderzoek en sluffertoetsen nodig. Voor waterbodemonderzoeken is structureel aanvullend € 70.000,- per jaar nodig.

Onderhoud vispassages

In de afgelopen jaren zijn diverse visliften geïnstalleerd in het beheersgebied van het waterschap en enkele worden nog gerealiseerd. Het onderhoud wordt uitbesteed aan de bouwer van de visliften en hiervoor is onderhoudsbudget nodig. Vanaf 2026 is € 46.000,- nodig en in 2027 worden Vislift Borssele en Vislift De Luyster opgeleverd waardoor de kosten vanaf 2027 structureel € 66.000,- bedragen.

Onderhoud en energiekosten nieuwe poldergemalen

Door realisatie van nieuwe objecten is het nodig om het onderhoud en de energiekosten van deze objecten op te nemen in de exploitatiebegroting.

Vanaf 2026 is € 44.000,- nodig en vanaf 2027 komen hier Stuw Veerseweg, Stuw Sluis, Zoetwaterweg, Mosterdijk Tholen, Krabbegat, Nieuw Kraaiertsedijk, Pietweg en Van der Bilt bij waardoor de structurele kosten oplopen naar € 54.000,- per jaar. Daarnaast nemen de energiekosten structureel toe, in 2026 met € 20.000,- en vanaf 2027 aanvullend met € 4.000,- voor een totaal van € 24.000,-.

2.3 Programma Wegen

Het waterschap is met circa 4.000 kilometer aan wegen, 125.000 bomen en 413 kilometer aan singelbeplanting een van de grootste wegbeheerders van Zeeland. De zorgplicht voor onze wegen is wettelijk vastgelegd in de wegenwet en het burgerlijk wetboek. De concrete uitwerking hiervan is landelijk opgenomen in CROW richtlijnen. In lijn met het Waterschapsbeheerprogramma en het Bestuursakkoord blijft de wegentaak een kernverantwoordelijkheid met als prioriteit een veilige en goed onderhouden infrastructuur voor onze wegen, fietspaden, bermen, beplanting, kunstwerken en verlichting.

Onderhoud en inrichting van wegen

Klimaatveranderingen, zoals hitte en droogte, veroorzaken samen met een toenemende verkeersbelasting door onder andere zwaarder wordend verkeer voor verzakkingen, scheurvorming en schade aan asfalt en bermen. Deze factoren leiden tot een toenemende onderhoudsbehoefte aan onze infrastructuur. Indien de infrastructuur niet aan de gestelde normen voldoet vergroot dit het risico op verkeersongevallen. Bovendien hebben toenemende meldingen van schade en gebreken impact op het imago van ons als wegbeheerder. De exacte financiële gevolgen van deze ontwikkelingen worden in 2025, in samenwerking met een externe partij, in beeld gebracht.

Huidige prijsstijgingen beïnvloeden ons wegenbeheer. Om onze wegen duurzaam, betaalbaar en toekomstbestendig te onderhouden is het belangrijk om vaker te kiezen voor het aanbrengen van asfaltdekklagen in plaats van oppervlaktebehandelingen, zoals slijtlagen. Asfaltdekklagen zijn beter bestand tegen weersomstandigheden, bieden meer comfort, een betere verkeersveiligheid, een langere levensduur en passen daardoor bij de ambities op het gebied van duurzaam beheer. Deze werkwijze vraagt jaarlijks circa € 700.000,- extra, maar voorkomt hogere kosten en risico's.

Daarnaast wordt de inrichting van onze wegen stap voor stap aangepast aan CROW-richtlijnen en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Uit recente vormtoetsen blijkt dat een groot deel van onze wegen nog niet voldoet aan de landelijke normen. Het streven is hier verbetering in aan te brengen, onder andere door herziening van onze wegencategorisering. Dit kan leiden tot aanpassingen in het beheer en overdracht van onze wegen.

Ook is het beheer van openbare verlichting in transitie. In samenwerking met gemeenten neemt het waterschap lichtmasten over die langs waterschapswegen staan. Tegelijkertijd wordt, in het kader van verkeersveiligheid en duurzaamheid, samen met het Bureau Openbare Verlichting Zeeland (BOVZ) ingezet op energiezuinige en slimme verlichting.

Onderhoud beplanting en bermen

Onze bestuurlijke doelstelling is de lengte van de wegbeplanting langs onze wegen minimaal gelijk te houden. Om blijvend aan deze doelstelling te voldoen zoeken we naar slimme oplossingen voor de compensatie van onze beplanting. Onze beschikbare fysieke ruimte neemt af door de aanleg van kabels en leidingen. Daarnaast kan het waterschap in de toekomst een rol gaan spelen in de provinciale bosvisie, wat mogelijkheden biedt voor een integrale aanpak van het bosbeheer. Tegelijkertijd vergt de nieuwe Gedragscode qua werkprotocollen en ecologische inzet aanzienlijk meer van onze organisatie. Daarnaast worden de kosten van onderhoudscontracten zoals het maaibestek jaarlijks aanzienlijk hoger. Zo toont het nieuwe bestek voor 2025 een stijging van circa 9% ten opzichte van onze raming. Om deze ontwikkelingen op te vangen is voor komende jaren aanvullend budget nodig. We nemen hier € 150.000,- voor op in de kadernota. Het totaalbeeld

benadrukt de noodzakelijke middelen om een toekomstbestendig wegenbeheer in Zeeland te waarborgen.

Om bovengenoemde veranderingen aan onze wegen, fietspaden, bermen, beplanting, kunstwerken en verlichting adequaat op te vangen en te organiseren is ook personele uitbreiding noodzakelijk. De kosten voor deze aanvullende formatieplaatsen zijn circa € 60.000,- incidenteel en € 264.000,- structureel.

Het grootste deel van de baten bij het programma Wegen komt vanuit het Gemeentefonds (Wet Herverdeling Wegenbeheer). Jaarlijks wordt deze bijdrage geïndexeerd op basis van gegevens van het CPB. De extra opbrengsten worden gebruikt als dekking voor de overschrijdingen bij de externe kosten van het programma Wegen.

2.4 Programma Afvalwaterketen

Onder het programma Afvalwaterketen vallen alle technische installaties die nodig zijn voor het afvoeren en zuiveren van afvalwater. Rioolwaterzuiveringsinstallaties, persleidingen, rioolgemalen maar ook data en (digitale)systemen om gegevens te verzamelen en deze installaties automatisch te kunnen besturen. Dit gebeurt volgens geldende wet- en regelgeving en is een dankbaar vakgebied voor nieuwe ontwikkelingen, innovaties en (circulair) (her)gebruik. Investerings en onderhoud zijn noodzakelijk om deze installaties goed te laten functioneren.

OnderhoudsBeheerSysteem (OBS)

Om de technische installaties van het waterschap in goede staat te houden is een eenduidige integrale werkwijze voor beheer van OBS nodig. Dit geldt voor alle gebruikers van afvalwaterketen, waterkeringen en watersystemen. Hiervoor is extra capaciteit nodig zodat een eenduidige werkwijze voor de hele organisatie wordt gerealiseerd. Hiervoor is uitbreiding van formatie nodig á € 93.000. Voor de specifieke inrichting van OBS zijn extra adviesdiensten benodigd waarmee € 50.000,- is gemoeid.

Nieuw Rioolgemaal Waterzande

Waterzande is onderdeel van de gebiedsontwikkeling waarin woningbouw, nieuwe buitendijkse natuur en recreatie zorgen voor een nieuwe economische impuls voor de omgeving van Hulst. Voor het project wordt een rioolstelsel aangelegd waar het afvalwater wordt ingezameld. Het ingezamelde afvalwater wordt met een nieuw te bouwen rioolgemaal Waterzande via een nieuw aangelegde persleiding aangesloten op de rwzi Kloosterzande. De eerste woningen gaan naar alle waarschijnlijkheid de tweede helft van 2025 lozen. De kosten voor beheer en onderhoud ad € 12.000,- zijn structureel meegenomen in de begroting 2025. Hierbij komen nog de kosten voor energie € 17.000,-.

De invloed van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

PFAS zijn schadelijke chemische stoffen die moeilijk afbreekbaar zijn, zich ophopen in het milieu en schadelijk zijn voor mens en natuur. Er is onderzoek uitgevoerd naar PFAS in het gezuiverde afvalwater van de zuiveringen. Op basis hiervan worden de monitoringsprogramma's op de zuiveringen uitgebreid. Als PFAS worden aangetroffen, kan brononderzoek volgen om de herkomst te achterhalen. Dit gebeurt in samenwerking met de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Verwijdering van PFAS op de zuivering is momenteel nog niet mogelijk vanwege het ontbreken van geschikte technieken. Voor het monitoringsprogramma wordt jaarlijks circa €150.000 uitgetrokken.

Reststromen

Naast PFAS zijn er nog diverse andere stoffen die in meer of mindere mate kunnen voorkomen in het afvalwater. De reststromen worden door het waterschap tegen betaling naar een eindverwerker gebracht. Bijvoorbeeld zuiveringsslib, roostergoedvuil, zand en restmateriaal van droogbedden. Er zijn naar verwachting geen personele consequenties aan verbonden. De kosten voor afzet van restproducten zullen naar verwachting toenemen.

Beleidsontwikkeling hergebruik effluent

De herziening van het beleid rondom hergebruik van effluent wordt ingegeven door nieuwe wetgeving, klimaatverandering en de ambitie om circulair te werken. De provincie leidt een project nabij de zuivering Westerschouwen, waarbij de rol van het waterschap nog wordt bepaald. Beschikbaarheid van zoetwater is geen primaire taak van het waterschap. Maar het waterschap erkent wel het belang hiervan. In droge periodes wordt het effluent

ingezet voor peilbeheer. Daarom is het belangrijk om duidelijk te maken wat de rol van het waterschap is en is beleid noodzakelijk. Effluent kan mogelijk dienen als zoetwaterbron, maar gebruik hiervan brengt ook risico's met zich mee en vereist vaak investeringen om het effluent geschikt te maken. Hergebruik draagt bij aan duurzaam waterbeheer en beschikbaarheid van zoet water.

Hernieuwing richtlijn stedelijk afvalwater

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater stelt minimumeisen voor de zuivering van stedelijk afvalwater en is daarom een heel belangrijk kader voor het uitvoeren van de zuiveringstaak door de Nederlandse waterschappen. In 2024 is door het Europees Parlement de nieuwe richtlijn vastgesteld. In 2025 wordt gestart met een traject van enkele jaren waarin de wetgeving naar Nederlandse wetgeving wordt vertaald en een aantal onderwerpen verder wordt uitgewerkt. De nieuwe normen in deze wetgeving hebben effect op de huidige bedrijfsvoering. Zo zijn er eisen voor het verwijderen van medicijnresten. Mogelijk zijn er dan aanvullende zuiveringsstappen nodig bij (enkele) zuiveringen. Aanvullende maatregelen leiden tot extra exploitatielasten ten opzichte van het huidige budget. Impact op formatie en middelen zal afhankelijk zijn van gemaakte (bestuurlijke) keuzes.

Transitiefase PHA2USE

Het waterschap heeft in 2024 besloten deel te nemen aan de vervolgfase van het PHA2USE-project. De transitiefase is met name gericht op de productie van vetzuren die nodig zijn om een grondstof (PHA) te kunnen produceren waarmee een goed afbreekbare plasticvervanger kan worden gemaakt uit zuiveringsslib. Vetzuurproductie is voor het waterschap daarnaast mede van belang omdat deze ook kan worden ingezet als koolstofbron voor de verwijdering van stikstof. De drie grote zuiveringen Walcheren, Willem Annapolder en Terneuzen hebben voor de verwijdering van stikstof aanvullende koolstofbron nodig. Koolstofbron is op de markt beperkt leverbaar. Na succes van dit onderzoeksprogramma (Transitiefase PHA2USE) worden investeringen op de drie zuiveringen voorzien voor de productie van vetzuren.

Mogelijke maatregelen voor Kader Richtlijn Water (KRW) op zuiveringen

In 2024 is onderzoek gedaan naar de stikstofverwijdering van de zuivering Breskens. De zuivering Breskens voldoet aan de gestelde vergunningsnorm. Het effluent van deze zuivering maakt een cruciaal onderdeel uit van de waterbalans in het gebied van Nummer Een. Voor de lozing op dit KRW-lichaam is het streven naar een lagere stikstofnorm in het effluent van de zuivering mogelijk noodzakelijk. Dit is afhankelijk van andere stikstofbronnen. De stoffenbalans van dit gebied wordt in beeld gebracht. Inmiddels is onderzocht welke maatregelen nodig zijn om het stikstofgehalte van de zuivering verder te verlagen. De voorziene analysers op de zuivering Oostburg worden in 2025 gerealiseerd. Op de zuiveringen Kloosterzande en Camperlandpolder worden de analyzers versneld in 2026 gerealiseerd. De kosten van de maatregelen zijn nog niet volledig in beeld omdat een gedegen afweging met het oog op de verbetering in het watersysteem nog plaatsvindt.

Data op orde

Voor het beheren van de assets is een grote hoeveelheid aan data voorhanden. Deze data worden eenmalig vastgelegd in bepaalde vastgestelde systemen. Onder andere wordt geografische informatie vastgelegd in ArcGIS, informatie over technische bedrijfsmiddelen in het OnderhoudsBeheerSysteem (OBS), tekeningen in Meridian en foto's in de Beeldbank. Deze data zijn de zogenaamde statische gegevens. Samen met meet- en monitoringsgegevens (dynamische gegevens) worden deze data verwerkt naar informatie om sturing en beheer van objecten te volgen en bij te sturen. Zo ook is het onderhoud van alle bedrijfsmiddelen gekoppeld aan deze data. Voor het op orde brengen van deze data is een inhaalslag nodig. Tevens dient het beheer en op orde houden van deze data ingeregeld te

worden. Vorig jaar is € 215.000,- incidenteel beschikbaar gesteld voor de jaren 2025 en 2026. Voorgesteld wordt in 2026 € 108.000,- aan te vullen met € 107.000,- zodat gedurende 2 jaar, 2 personen ingehuurd kunnen worden.

Onderzoek naar opslagtanks voor chemicaliën op drie zuiveringen

Op de drie grote zuiveringen, te weten Walcheren, Terneuzen en Willem Annapolder worden bulkchemicaliën opgeslagen in tanks. In de huidige wetgeving moeten deze tanks voldoen aan de zogenaamde BeoordelingsRichtLijn (BRL) als onderdeel van de Omgevingswet. Voor een aantal opslagtanks die al eind jaren tachtig zijn geplaatst is onduidelijk of deze nog voldoen aan de BRL. De opslagtanks zijn in 2024 door een onafhankelijke derde getoetst en op basis van deze toetsing worden de benodigde aanpassingen op de drie zuiveringen doorgevoerd. Door het invoeren van de zorgplicht van de opslagtanks wordt voldaan aan de huidige Wet- en Regelgeving. Hiermee wordt een investering van € 500.000,- die opstond voor 2027 bespaard.

Projecten bij Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Er zijn 4 grote projecten bij SNB in ontwikkeling: Upgrade lijn 1 en 4 (voorstel in AV juni 2025), fosfaat- en stikstofterugwinning, optimalisatie SO₂-afvang. Het beoogde effect van de 4 speerpuntprojecten is het realiseren van een meer betrouwbare, duurzamere en betaalbare verwerking van zuiveringsslib voor de komende twintig jaar. Dit betekent het terugwinnen van grondstoffen uit zuiveringsslib, het bewerkstelligen van een klimaatpositieve verwerking van zuiveringsslib, het reduceren van de milieubelasting die de verwerking veroorzaakt en het verlagen van het verwerkingstarief voor de aandeelhouders. In 2025 wordt aan de Algemene Vergadering instemming gevraagd voor het eerste project Upgrade lijn 1+4 van SNB. De overige volgen zodra deze verder zijn uitgewerkt in 2025 en begin 2026. Het waterschap draagt op basis van de verhouding aandelen bij aan de benodigde investeringen.

Personele ontwikkelingen

In de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 is structureel extra geld beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van projecten door team afvalwaterketen en team projecten (op inhuurbasis). Vanaf 2026 wordt dit deels omgezet in vaste formatieplaatsen passend binnen de beschikbaar gestelde middelen ten behoeve van projectrealisatie voor de komende periode.

Aanpassingen in het belastingstelsel vanaf 2026

Vanaf 2026 moeten voor zogenaamde separate afvalwaterstromen afzonderlijke tarieven/contracten worden afgesloten. Dit zijn lozingen per as, lozingen via separate persleiding (rechtstreeks van bedrijf op de rioolwaterzuivering), maar ook het afvalwater dat direct door het inprikken op een persleiding van het waterschap wordt aangeboden. De financiële consequenties van deze aanpassingen in het belastingstelsel moeten nog duidelijk worden.

Ombouw sliblijn rwzi Walcheren

Bij de ombouw van de sliblijn op rwzi Walcheren wordt de huidige zeefbandpers vervangen en uitgebreid met een centrifuge wat jaarlijkse kostenbesparingen zal opleveren bij ingebruikname van circa € 109.000,-.

2.5 Programma Bestuur en Organisatie

Het programma Bestuur en Organisatie ondersteunt het dagelijks werk en de projecten van het waterschap. Het zorgt dat het waterschapswerk veilig, efficiënt en rechtmatig kan worden uitgevoerd. Voor de uitvoering van het waterschapswerk wordt goede digitale informatie steeds belangrijker, evenals de beveiliging daarvan. Verder hebben wettelijke ontwikkelingen, landelijke bijdragen en de groei van de waterschapsorganisatie impact op de kosten. Ook verwacht de maatschappij steeds meer van ons op het gebied van communicatie en participatie.

Wet- en regelgeving en landelijke bijdragen

Door beslissingen van het Rijk stijgt de bijdrage aan de Landelijke Voorziening WOZ met € 260.000,-, de motorrijtuigenbelasting voor het wagenpark stijgt met € 78.000,-. Wettelijke verplichtingen tot aansluiting bij o.a. DigiD en Berichtenbox Mijn Overheid leiden tot € 167.000,- aan extra kosten, de bijdrage aan het Waterschapshuis stijgt met € 220.000,-.

Inkoop en contractmanagement

In 2024 is een start gemaakt met de verdere professionalisering van contractmanagement in de organisatie, met als doel verder te verbeteren in het doelmatig en rechtmatig inkopen. Ook de aanbevelingen uit de boardletter 2024 van de accountant worden hierin meegenomen. In 2025 en 2026 dit verder geïmplementeerd. Er is in 2026 € 118.000,- aan personele kosten geraamd om het contractmanagement te intensiveren. Ook in 2027 en 2028 zijn extra middelen geraamd om de professionaliseringsslag te maken.

Personeel en organisatie

De opgaven van het waterschap zijn de afgelopen jaren gegroeid, terwijl de arbeidsmarkt krap blijft. Voldoende bekwaam personeel vinden, ontwikkelen en behouden is essentieel om de opgaven te realiseren. Om die reden wordt de recruitmentcapaciteit blijvend versterkt, de kosten hiervoor bedragen € 84.000,-.

Als gevolg van de groei van het aantal personeelsleden in vaste dienst nemen ook de kosten toe voor opleidingen in brede zin, en voor trainingen ten behoeve van digitale vaardigheden en informatieveiligheid. Daarnaast is er extra aandacht voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Tezamen leiden deze onderwerpen tot € 100.000,- aan incidentele kosten, en € 100.000,- aan structurele kosten. De impact van de inmiddels uitgewerkte regelingen uit de CAO 2024 bedraagt € 100.000,- per jaar. In de meerjarenraming 2025-2027 is tot nu toe rekening gehouden met een gemiddelde loonstijging van 4,1% per jaar conform de CPB-index lonen. De CAO 2025-2026 geeft nog geen reden tot bijstelling.

Arboveiligheid en milieu

Veiligheid staat hoog in het vaandel. De kosten van Arboveiligheid stijgen als gevolg van toename van het aantal medewerkers en het aantal én de omvang van uitvoeringsprojecten. In 2026 wordt er € 157.000,- incidenteel en € 25.000,- structureel geïnvesteerd in diverse maatregelen om aan ARBO-regelgeving te voldoen en veiligheid te blijven waarborgen op buitenlocaties en zuiveringen. Om invulling te kunnen geven aan de eisen en ontwikkelingen op het gebied van milieuwetgeving is er € 54.000,- begroot aan uitbreiding van de formatie.

Informatiebeveiliging

De Network and Information Security Directive, oftewel NIS2-richtlijn, is eind 2022 vastgesteld door de Europese Unie. Deze richtlijn is gericht op een versterking van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten en wordt op dit moment

omgezet naar de Nederlandse Cyberbeveiligingswet. Om hier uitvoering aan te geven neemt Scheldestromen gezamenlijk met andere waterschappen deel aan het Security Operation Centre van Het Waterschapshuis, en levert daarvoor een bijdrage van € 175.000,-. In het kader daarvan zal er actieve netwerkmonitoring worden opgezet voor de kritieke infrastructuur van het waterschap. Dit draagt eraan bij om cyberaanvallen, bijvoorbeeld om de werking van een zuivering, gemaal of sluis te saboteren, tijdig te signaleren en de effecten te beperken en monitoren. Samen met de andere waterschappen wordt de opzet en impact hiervan nader uitgewerkt. Voor de implementatie wordt € 500.000,- toegevoegd aan de bestemmingsreserve informatieveiligheid om de nodige aanpassingen in hardware en software uit te voeren. In 2026 zal meer zicht ontstaan op de structurele kosten voor de jaren daarna.

Automatisering

Voor het vernieuwen van de serverruimte, inclusief maatregelen voor informatiebeveiliging en energiebesparing, wordt eenmalig een bedrag van € 300.000,- gereserveerd. In 2024 en 2025 is een groot deel van het netwerk en overige hardware vervangen. Er wordt daarna rekening gehouden met jaarlijkse kosten á € 100.000,- voor het onderhoud hiervan.

Informatisering

Informatisering speelt een steeds grotere rol bij de uitvoering van de waterschapstaken. Digitale informatie is onmisbaar voor het onderbouwen van keuzes en de verdere implementatie van assetmanagement. Bestaande onderhoud en beheersystemen worden daarom geprofessionaliseerd en er wordt steeds meer gebruik gemaakt van geografische data. Samen met de stijging van licentiekosten leidt dit tot € 460.000,- aan extra kosten.

In 2026 wordt eenmalig € 106.000,- aan extra personele kosten gemaakt voor het inrichten en implementeren van een digitaal archief conform de archiefwet.

Nieuwe aanschaf van software, vaak in de vorm van licenties, staat gepland om te voldoen aan wettelijke verplichtingen op het gebied van beveiliging, gegevensvastlegging, en digitale toegankelijkheid. Ook is er software nodig voor de verdere procesoptimalisatie bij installaties, assetmanagement en sturingsinformatie. Tezamen bedragen de kosten hiervoor € 526.000,-.

Kunstmatige intelligentie (AI)

Landelijk hebben de waterschappen het AI-kompas vastgesteld, met als doel om verantwoord de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie te benutten voor de uitvoering van het waterschapswerk. Deze techniek biedt veel mogelijkheden voor de bedrijfsvoering én primaire processen, maar gaat ook gepaard met ethische dilemma's. De kansen en mogelijkheden worden verkend, waarbij ook het bestuur wordt meegenomen. Hiervoor is incidenteel een budget benodigd van € 75.000,-.

Interne faciliteiten

Als gevolg van loonontwikkelingen en waardestijgingen van objecten stijgen de kosten van schoonmaak, catering en verzekeringen met € 201.000,-. De verhuur van kantoren levert daarentegen naar verwachting incidenteel € 54.000,- meer op.

De kosten van de warmte- en koudelevering in kantoor Middelburg vallen de komende jaren naar verwachting lager uit. Dit voordeel zal worden gebruikt voor het aantrekken van de technische kennis die onder meer nodig is voor beheer en vervanging van diezelfde installatie in kantoor Middelburg (PRJ1523).

Tractie en wagenpark

De gedragscode biodiversiteit heeft impact op de uitvoering van maaiwerkzaamheden en daarbij te gebruiken materieel. Als gevolg daarvan kan aanpassing van geraamde

investeringen in tractie in 2026 nodig zijn. In 2025 wordt tevens een visie op de buitendienst opgesteld, ook deze kan van invloed zijn op de inzet en kosten van tractie, zoals bijvoorbeeld de aanschaf van tractoren. Als gevolg van extra formatie in deze kadernota stijgt het aantal dienstauto's en daarmee de leasekosten van het wagenpark met € 35.000,-.

In de door de AV vastgestelde Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 zijn voor 2030 doelen gesteld voor CO₂-reductie in het personenvervoer van de regionale overheden. Uiterlijk in 2026 wordt een visie uitgewerkt op hoe invulling wordt gegeven aan dit doel. Op basis daarvan zal worden beoordeeld of geraamde bedragen voor brandstoffen, lease en investeringen (PRJ1510) in de meerjarenraming nog juist zijn.

Communicatie

De omgeving verwacht steeds meer van het waterschap, onder andere ten aanzien van het open en toegankelijk communiceren, online bereikbaarheid en participatie bij vraagstukken en projecten. Team communicatie wordt daar verder op toegerust, dit leidt tot € 212.000,- aan structurele kosten, en € 171.000,- incidenteel. Voor externe regionale en landelijke communicatie richting de verkiezingen van 2027 en het belastingstelsel worden eenmalig € 100.000,- aan middelen geraamd. Jaarlijkse publieksbijeenkomsten dragen bij aan de uitleg van het waterschapswerk. De kosten daarvoor bedragen € 30.000,- structureel en € 10.000 incidenteel.

Grondverwerving

De behoefte aan grondverwerving zal naar verwachting de komende jaren toenemen, onder meer voor dijkversterkingsprojecten van het HWBP en door het stijgende investeringsvolume. Waar mogelijk wordt hierop geanticipeerd door ruilgronden en primaire waterkeringen te verwerven. In 2025 wordt in beeld gebracht of het budget voor verwerving van primaire waterkeringen en de strategische grondvoorraad nog volstaan voor de toekomstige opgave.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

De invoering van de Omgevingswet, netcongestie en het nieuwe belastingstelsel leiden tot ingrijpende veranderingen in de werkwijze van het waterschap. Binnen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) verschuift de focus van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. Vergunningaanvragen worden complexer, mede door maatwerk en integrale afwegingen. Door de toename aan graafactiviteiten is intensiever toezicht op kabels en leidingen nodig. Het handhavingskader wijzigt door de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO), met een grotere rol voor BOA's. De belastingherziening in 2026 brengt nieuwe coördinerende taken met zich mee waaronder - naast regievoering met partners - ook het afsluiten van prijsafspraken en het bemonsteren van afvalwater. Logischerwijs wordt dit bij vergunning, toezicht en handhaving belegd. Om deze veranderingen adequaat op te vangen en te organiseren zijn aanvullende formatieplaatsen noodzakelijk. Dit leidt tot € 243.000,- incidentele kosten, en € 158.000,- structurele kosten.

Uitbreiding en doorontwikkeling projectorganisatie

We maken ruimte om te groeien met de projectorganisatie, dat zal geleidelijk zijn.

Namelijk door middel van een realistische groei van de formatieve omvang in vaste dienst. Daardoor kunnen we het investeringsvolume laten groeien richting het niveau dat voor de langere termijn in de huidige investeringenplanning staat. Zodat de ambities ook op termijn waargemaakt kunnen worden. Dat betekent dat voor de eerste jaren nog wel dat keuze gemaakt moeten worden. Het merendeel van de kosten wordt geactiveerd op de investeringsprojecten. Het overige wordt gedekt met 450.000 euro van de middelen die in 2025 reeds geraamd waren voor extra inhuur ten behoeve van projectrealisatie. Voor de voorbereiding en inbreng van technische kennis in de projecten worden in deze kadernota bij de programma's waterkeringen en afvalwaterketen ook middelen gereserveerd.

3. Financieel Kader

3.1 Uitgangspunten begroting / meerjarenraming versus kadernota

In november 2024 heeft de algemene vergadering de begroting 2025/Meerjarenraming 2026-2029 vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten, kostenstijgingen en de prognoses van de investeringsprojecten opgenomen voor het begrotingsjaar 2025 maar ook voor de jaren 2026-2029. Deze gegevens zijn in dit hoofdstuk geactualiseerd.

Hieronder zijn de geactualiseerde uitgangspunten opgenomen:

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Inflatie (externe kosten): • begroting 2025 / mjr 2026-2029 • Kadernota 2026	2,8%	2,4% 2,6%	2,3% 2,3%	2,3% 2,2%	2,3% 2,2%	- 2,1%
Loonontwikkeling • begroting 2025 / mjr 2026-2029 • Kadernota 2026	4,4% -	4,1% 3,7%	3,8% 5,1%	3,8% 4,2%	3,8% 4,5%	- 4,5%
Rente nieuwe vaste geldleningen • begroting 2025 / mjr 2026-2029 • Kadernota 2026	nvt -	nvt nvt	4% 3%	4% 3%	4% 3%	- 3%
Rente Schatkistbankieren • begroting 2025 / mjr 2026-2029 • Kadernota 2026	2,9%	2,9% 2,0%	2,9% 2,0%	nvt nvt	nvt nvt	nvt nvt

Inflatie:

De indexcijfers die bij de begroting 2025/meerjarenraming 2026-2029 en deze kadernota 2026 zijn gehanteerd zijn gebaseerd op de voorspelling van het CPB in het Centraal Economisch Plan (CEP). Dit wordt jaarlijks in februari gepubliceerd. De inflatie is

gebaseerd op de hierin opgenomen CPI-index.

De afwijkingen met begroting 2024/Meerjarenraming 2025-2027 zijn minimaal.

Loonontwikkeling:

De CAO heeft een looptijd tot en met eind 2026. Per 1-1-2026 is afgesproken dat de salarissen stijgen met 1% en per 1-3-2026 met de CPI index van 2025. De CPI index voor 2025 is in het CEP ingeschat op 3,2% op jaarbasis, rekening houdend met de ingangsdatum van 1-3-2026 is dit 2,7% voor 2026. In totaal is in deze kadernota rekening gehouden met een stijging van 3,7% in 2026. Voor de jaren vanaf 2027 wordt gelijk aan de inflatie rekening gehouden met de voorspelling van het CPB in het Centraal Economisch Plan (CEP).

Rente vaste geldleningen:

De lopende rentekosten worden berekend op basis van de geldleningenportefeuille. In december 2023 is er, gezien de gunstige rentestand, een geldlening afgesloten van € 165 miljoen. In de tweede helft van 2027 is het weer nodig een nieuwe geldlening af te sluiten. Tot die tijd worden de overtollige liquide middelen uitgezet bij het schatkistbankieren (zie renteopbrengst hieronder).

Het afsluiten van de geldlening eind december 2023 had een relatie naar de voorfinanciering van het HWBP project Hansweert. Tot en met 2024 is er nog geen sprake geweest van voorfinanciering. Dit komt omdat er naast de reguliere subsidievoorschotten ook aanvullende subsidievoorschotten op basis van de fysieke voortgang van het project zijn aangevraagd en deels ontvangen. Net als voorgaande jaren is er in 2025 op basis van de fysieke voortgang van het project opnieuw een aanvraag ingediend voor een aanvullend subsidievoorschot, hierdoor kan de voorfinanciering tot een minimum beperkt worden.

Rente (te ontvangen) schatkistbankieren:

Door de vaste geldlening die voor meerdere jaren is afgesloten is er een overschot aan liquide middelen. Het waterschap is verplicht dit onder te brengen bij het Rijk (schatkistbankieren). Bij de begroting 2025 / meerjarenraming 2026-2029 is rekening gehouden met een renteopbrengst van 2,9%, gelijk aan de rente van de afgesloten geldlening. Bij het opstellen van de begroting 2025 was de rente bij het schatkistbankieren fors hoger, inmiddels is dit gedaald naar 2,1%. In deze kadernota is gerekend met 2%. Bij de actualisatie van de netto kosten in het volgende hoofdstuk 3.2 is hiermee rekening gehouden.

3.2 Totale netto kostenstijging

Op basis van de ontwikkelingen in deze kadernota is de verwachte kostenstijging voor 2026 8,8%. De kostenstijging zal worden gedekt door de waterschapsbelastingen. De tariefstelling van de belastingen ingezetenen, gebouwd, ongebouwd, natuur en zuiveringsheffing zal afhankelijk zijn van het aantal inwoners, WOZ waarde, hectares en vervuilingseenheden. De uitkomsten van de jaarverslaggeving 2024, de hogere belastingopbrengsten veroorzaakt door onder andere een hogere WOZ waarde en vervuilingseenheden, zullen we meenemen bij de tariefstelling 2026.

In deze kadernota is rekening gehouden met de actualisatie van de huidige meerjarenraming en de ontwikkeling die zijn opgenomen in deze voorjaarnota, waarbij het uitgangspunt is dat incidentele kosten grotendeels gedekt worden uit de algemene reserves.

Bij het opstellen van de begroting 2026 zal de definitieve inzet van de algemene reserve worden bepaald, rekening houdend met het reservebeleid dat is opgenomen in de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen.

Hieronder is kort de opbouw van de kostenstijgingen weergegeven. Bij de begroting 2026 zal de verdeling plaatsvinden tussen watersysteembeheer en zuiveringsbeheer, dit op basis van het nieuwe belastingstelsel, en zal dit vertaald worden naar belastingtarieven per categorie.

1. In de huidige meerjarenbegroting 2026-2029 is rekening gehouden met een kostenstijging voor 2026 van 6,0% (2027 6%, 2028 en 2029 5,0%). Een stijging welke veroorzaakt wordt door inflatie, hogere personeelskosten (CAO) en een stijging van de afschrijvings- (en rentekosten) als gevolg van een hoger investeringsvolume.
2. De actualisatie van de meerjarenraming leidt tot een daling van de kosten in 2026 met -0,5%. Hierin is rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:
  - een hogere stijging van de CPB index op de externe kosten (meerjarenraming 2,4% versus kadernota 2,6%);
  - een lagere stijging van de index op de personeelslasten (meerjarenraming 4,1% versus kadernota 3,7%);
  - de energiekosten sluiten aan bij de in de meerjarenraming opgenomen prognose;
  - daling van de kapitaallasten met - € 0,6 miljoen. Dit op opgebouwd uit afschrijvingen en rente. De afschrijvingen zijn door de lagere bestedingen in 2024 € 1,6 miljoen lager. De renteopbrengst valt € 0,9 miljoen lager uit door een daling van de rente bij het schatkistbankieren;
  - De verwachting is dat de voorfinanciering van de lopende HWBP projecten in 2026 € 0,43 miljoen bedraagt en de jaren daarna € 0,7 miljoen. In de vorige meerjarenraming was rekening gehouden met een voorfinanciering in 2026 van € 0,73 miljoen, 2027 € 0,24 miljoen en daarna € 0,18.
3. In de kadernota zijn de ontwikkelingen opgenomen (zie hoofdstuk 2), omgerekend betekent dit een kostenstijging van 5,6% in 2026.

4. Bij het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030 zal worden gezien in hoeverre de kosten gedekt kunnen worden uit de algemene reserves. Evenals bij de voorjaarsnota 2025 is het uitgangspunt hierbij dat dit gaat om incidentele kosten. Bij deze kadernota wordt er van uitgegaan dat de dekking uit de algemene reserve resulteert in een minimale kostenverlaging van 2,3% gezien de omvang van de incidentele kosten in 2026. Omdat de reserve wordt ingezet voor specifieke doeleinden zal deze inzet worden overgeheveld van de algemene reserve naar een bestemmingsreserve. De te vormen bestemmingsreserve ter dekking van de incidentele kosten bedraagt voor de periode 2026-2028 in totaal € 3,87 miljoen (Kadernota 2026).

In de berekening is ook rekening gehouden met de voorgenomen onttrekkingen van de algemene- en bestemmingsreserves uit de huidige meerjarenraming. Deze bedragen voor 2026 € 5,2 miljoen, 2027-2030 € 11,5 miljoen. In deze inzet is € 2,28 miljoen opgenomen voor incidentele uitgaven uit de voorjaarsnota 2024, deze zal gezien het specifieke doel eveneens in een bestemmingsreserve worden opgenomen.

Op basis van het nieuwe reservebeleid, opgenomen in de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen, zal bij de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030 de definitieve reserve inzet worden bepaald. Gesteld kan worden dat de huidige inzet van de reserve zoals opgenomen in de meerjarenraming en de dekking van de incidentele kosten uit de deze kadernota passen binnen het reservebeleid.

De opbouw van de kostenstijgingen zoals hiervoor vermeld is in onderstaande tabel weergegeven:

	2026	
1. huidige meerjarenraming 2026-2029	6,0%	
2. actualisatie meerjarenraming 2026-2029	-0,5%	
Geactualiseerde meerjarenraming		5,5%
3. ontwikkelingen kadernota 2026	5,6%	
4. dekking uit algemene reserves (eenmalige kosten)	-2,3%	
Netto stijging ontwikkelingen Kadernota 2026		3,3%

Totaal indicatie kostenstijging		8,8%

In bovenstaande tabel is nog geen rekening gehouden met de reserve inzet van € 3,1 miljoen (-2,2% effect op de kostenstijging) zoals opgenomen in het voorstel "kostentoedeling 2026". Deze inzet is bedoeld om de tariefstelling van het tarief ongebouwd en natuur te mitigeren. Hieronder is onder "inzet reserves" een uitgebreidere toelichting opgenomen.

Indicatie kostenstijging 2027 -2030:

Een doorrekening laat voor 2027 een kostenstijging van rond de 7% zien. Naast de gehanteerde CPB indexcijfers voor externe kosten en loonstijging heeft de stijging te maken met hogere rentelasten door het hogere investeringsniveau en herfinanciering tegen een hogere rente.

Voor de jaren vanaf 2028 is een stijging berekend van ca. 6%. In 2030 kan dit hoger uitvallen door een hogere bijdrage aan het deltafonds HWBP (vanaf 2030 tot 2036) in verband met de programmering van projecten op middellange termijn. Onze bijdrage zal vanaf 2030 stijgen naar € 8,3 miljoen wat oploopt naar € 10,4 miljoen in 2036.

Inzet reserves:

In de vastgestelde nota weerstandsvermogen, risicomanagement en reserves en voorzieningen is het reservebeleid opgenomen. Hierin is afgesproken is dat het surplus van de beschikbare algemene- en egalisatiereserves wordt ingezet in de periode van de begroting / meerjarenraming. In de door uw algemene vergadering vastgestelde begroting 2025 / meerjarenraming 2026-2030 is hiermee rekening gehouden (voor een inzet van in totaal € 16,7 miljoen).

Door het positieve rekeningresultaat 2024 en begrotingswijzigingen 2025 is het saldo eind 2029 € 22,9 miljoen. Hierdoor is er na deze actualisatie een surplus aanwezig van ca € 10 miljoen. Het surplus bedraagt de waarde boven de weerstandsratio 2, wat inhoudt dat de omvang van de reserve minimaal 2x de risico-omvang moet zijn. Uitgaande van de risico-omvang uit de begroting 2025 van 6,3 miljoen is er sprake van een surplus van ruim € 10 miljoen.

Het surplus van € 10 miljoen kan extra worden ingezet bij het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030. Een deel daarvan wordt ingezet om een bestemmingsreserve te vormen voor de eenmalige kosten uit deze kadernota (€ 3,9 miljoen). Het overige zal bezien worden bij het opstellen van de begroting 2026 en meerjarenraming.

Saldo beschikbare algemene reserves en egalisatiereserves	x € 1 miljoen
saldo reserves eind 2024 (inclusief rekeningresultaat 2024)	+37,1
toevoeging 1-3e begrotingswijziging 2025	+2,5

inzet begroting 2025 (€ -5,2 miljoen) MJR 2026-2029 (€ -11,5 miljoen)	-16,7
Subtotaal eind 2029 (op basis AV besluiten)	22,9
inzet inzet vanuit kadernota 2026 (eenmalige kosten)	-3,9
Saldo eind 2029/2030	19,0

In bovenstaande tabel is nog geen rekening gehouden met de reserve inzet van € 3,1 miljoen voor de tariefstelling bij het nieuw belastingstelsel in 2026.

4. Meerjareninvesteringsprogramma 2025

4.1 Toelichting algemeen

In het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) brengt het waterschap in beeld welke investeringen de komende jaren op de programmering staan. Het MIP is daarmee een vast onderdeel van de planning & control cyclus.

De komende jaren heeft het waterschap een grote investeringsopgave. Dit om de waterveiligheid en waterkwaliteit te kunnen borgen. Maar ook om de zuiveringstaak op het gebied van afvalwater uit te blijven voeren. De uit te voeren projecten hebben betrekking op o.a. dijkversterkingen, de bouw van nieuwe assets zoals gemalen en de renovatie en uitbreiding van bestaande installaties. Maar ook onderhoud en reconstructies van wegen en investeringen in automatiseringstoepassingen, tractie etc.

In het MIP wordt nu structureel uitgegaan van een hoger investeringsvolume dan in de afgelopen jaren. De realisatie van de in het MIP opgevoerde investeringen vragen meer personele capaciteit dan dat er in de organisatie beschikbaar is. Dit was ook reeds in het bestuursakkoord 2023-2027 gesignaleerd.

Waterkeringen

Binnen het programma waterkeringen is voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) naast het project Zak van Zuid-Beveland o.a. ook het traject Buitenhaven Vlissingen en het traject Sloehaven-Vlissingen toegevoegd. Daarnaast het groot onderhoud aan de keersluis Zierikzee en een bijdrage in het vernieuwen van damwanden in de Julianahaven te Yerseke. Dit laatste is een project wat onder de verantwoordelijkheid van de gemeente zal worden uitgevoerd. Voor 2026 en verder liggen de investeringen excl. de dijkversterkingsprojecten binnen het programma HWBP op een niveau van rond de 45 miljoen euro. De laatste jaren is er sprake van een realisatie van bruto 25 tot 30 miljoen euro. Daarbij komt dat de voorbereiding en realisatie van projecten complexer wordt.

Watersystemen

Voor het programma watersystemen is de MIP qua projecten nagenoeg gelijk gebleven. Wel is er voor de financiering van de baggerprojecten sprake van een verschuiving van de MIP naar de exploitatie. Dit ten gevolge van de herziene verantwoordingsregels zoals opgenomen in het Waterschapsbesluit vanaf 1 januari 2025.

Wegen

Voor het programma wegen is naast de reguliere projecten, zoals reconstructies van de wegen en het vervangen of renoveren van de kunstwerken, de gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid toegevoegd.

Afvalwaterketen

Binnen het programma Afvalwaterketen, zijn de specifieke rioolgemalen toegevoegd welke dienen te worden gerenoveerd. Hiermee was in de raming wel al rekening gehouden. Daarnaast is de vervanging van afvalwaterleidingen voor de komende jaren geprogrammeerd. In 2026 en 2027 is er sprake van enkele grote investeringen binnen het programma afvalwaterketen. Dit betreft met name de renovatie en gedeeltelijke nieuwbouw van RWZI Hulst en de Zeefbandpers op de RWZI in Ritthem.

Bestuur & Organisatie

Bij het programma Bestuur en Organisatie is de investeringsraming uitgebreid met presentatiemiddelen voor de vergaderruimten en voor procesautomatisering welke benodigd is voor de assets van het waterschap.

Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030

In onderliggende paragrafen zijn per programma de voorgenomen investeringsprojecten in beeld gebracht. De verschillen worden op hoofdlijnen nader toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Nieuwe investeringen	Voorgenomen krediet		
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
programma waterkeringen HWBP	541.744	-487.570	54.174
programma waterkeringen - regulier	55.886	-3.767	52.119
programma watersystemen	103.523	-5.606	97.917
programma wegen	29.341	-1.175	28.166
programma afvalwaterketen	188.704	0	188.704
programma bestuur en organisatie	11.017	0	11.017
Totaal programma waterkeringen	930.215	-498.117	432.098

Onderhanden investeringen	AV krediet		
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
programma waterkeringen HWBP	190.712	-160.067	30.645
programma waterkeringen - regulier	4.454	-98	4.356
programma watersystemen	60.248	-9.606	50.642
programma wegen	10.918	-2.291	8.627
programma afvalwaterketen	49.336	-3.466	45.870
programma bestuur en organisatie	10.863	-354	10.509
Totaal programma watersystemen	326.531	-175.882	150.648
Totaal	1.256.746	-673.999	582.746

4.2 Investerings programma Waterkeringen

Bedragen x € 1.000

WATERKERINGEN regulier -nieuw				Voorgenomen kredieten		
				bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen						
	2025	PRJ1600	Duinherstel Vlissingen-Dishoek	329	-	329
	2026	PRJ1440G	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2026	313	-	313
	2026	PRJ1527B	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig	1.138	-	1.138
	2026	PRJ1614	Aankoop primaire waterkeringen 2026	300	-	300
	2026	PRJ1622	Damwanden Julianahaven Yerseke	2.800	-	2.800
	2026	PRJ1645	Aanpassen inspectiekokers (Arbo)	1.000	-	1.000
	2027	PRJ1440H	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2027	320	-	320
	2027	PRJ1499	Vooroeververdediging cluster 4.0	11.075	-3.200	7.875
	2027	PRJ1530A	Gr. Onderhoud Keersluis Zierikzee	6.000	-	6.000
	2027	PRJ1531	Groot onderhoud vooroevers	29.400	-	29.400
	2027	PRJ1584	Groot onderhoud Kazematten	800	-567	233
	2027	PRJ1615	Aankoop primaire waterkeringen 2027	300	-	300
	2028	PRJ1553	Dammen Haventje Waarde	250	-	250
	2028	PRJ1440I	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2028	320	-	320
	2028	PRJ1616	Aankoop primaire waterkeringen 2028	300	-	300
	2029	PRJ1440J	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2029	320	-	320
	2029	PRJ1617	Aankoop primaire waterkeringen 2029	300	-	300
	2030	PRJ1440K	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2030	320	-	320
	2030	PRJ1639	Aankoop primaire waterkeringen 2030	300	-	300
Subtotaal Waterkeringen regulier - nieuw				55.886	-3.767	52.119

WATERKERINGEN HWBP -nieuw				Voorgenomen kredieten		
				bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen						
	2025	PRJ1529	HWBP-projecten	381.161	-343.045	38.116
	2028	PRJ1447	HWBP Buitenhaven Vlissingen	15.555	-14.000	1.556
	2029	PRJ1582	HWBP Zak van Zuid-Beveland	145.028	-130.525	14.503
Subtotaal Waterkeringen HWBP - nieuw				541.744	-487.570	54.174
Totaal Waterkeringen nieuw				597.630	-491.337	106.293

WATERKERINGEN onderhanden				AV kredieten		
				bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal Waterkeringen regulier - onderhanden				4.454	-98	4.356
Subtotaal Waterkeringen HWBP -onderhanden				190.712	-160.067	30.645
Totaal Waterkeringen onderhanden				195.166	-160.165	35.001
Totaal Waterkeringen (nieuw + onderhanden)				792.796	-651.502	141.294

Hieronder een toelichting op de nieuwe en/of gewijzigde projecten die gepland zijn in de periode 2026-2030:

PRJ1530A Groot onderhoud keersluis Zierikzee

De Keersluis Zierikzee is toe aan groot onderhoud. Het doel is dat de Keersluis na het beoogde groot onderhoud weer voldoet aan de wettelijke eisen vanuit waterveiligheid en de levensduur wordt verlengd. Het onderhoud betreft zowel onderhoud als aanpassing/vervanging van diverse civieltechnische en werktuigbouwkundige onderdelen van het object.

PRJ1622 Damwanden Julianahaven Yerseke

In de Julianahaven in Yerseke is sprake van een gedeeld belang bij het in standhouden van de kadewand aan de Bakenweg. De te herstellen kadewand borgt enerzijds de teen van de primaire waterkering van het waterschap, anderzijds de kadewand met diverse functies voor de gemeente Reimerswaal. Omdat de gemeente voor de hele haven de kadewanden moet herstellen lift het Waterschap mee met dit project wat door de gemeente wordt gerealiseerd.

PRJ1499 Vooroeververdediging cluster 4.0

De opgave van dit project omvat 6 locaties in de Ooster- en Westerschelde, waar vooroeverbestedingen worden uitgevoerd. Voor 1 traject (Eendragtspolder) is al eerder opdracht gegeven aan Rijkswaterstaat (RWS). Begin 2025 is de samenwerking met Rijkswaterstaat voor de overige projecten bevestigd, door ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst. Dit betekent dat RWS de verdere voorbereiding en uitvoering verzorgt. Dit wordt ingevuld door dit project te combineren met een eigen bestortingenproject voor de geulwanden. De huidige planning geeft aan dat de jaren 2025 en 2026 worden gebruikt voor de verdere voorbereiding en in 2027 vindt de uitvoering plaats.

PRJ1584 Groot onderhoud Kazematten

Rijksmonument “de Kazematten”, gelegen in het Keizersbolwerk in de primaire waterkering in Vlissingen is eigendom van het waterschap. Op basis van de Erfgoedwet heeft het waterschap een expliciete instandhoudingsplicht voor het bouwwerk. Doel hiervan is dat het monument zodanig onderhouden wordt dat de instandhouding en de monumentale waarde ervan gewaarborgd zijn. In 2012-2013 is grootschalig onderhoud verricht aan het bouwwerk om aan deze eisen te voldoen. Daarnaast zijn aanpassingen gedaan in het kader van openbare veiligheid, zodat het Maritiem MuZEEum (huurder) bepaalde ruimten in het monument periodiek open kon stellen voor publiek. Voorjaar 2022 is geconstateerd dat er sprake was van exponentiële toename van schadebeelden. De conclusie van een quick-scan naar de schade was dat het bouwwerk onderhevig is geweest aan zetting en dat het historisch metselwerk fors is aangetast door vocht- en zoutbelasting. De belangrijkste maatregel is het in oorspronkelijke staat herstellen van het metsel- en het voegwerk. Daarnaast moeten op diverse locaties in de kazematten voorzieningen worden gemaakt om natuurlijke ventilatie te creëren, zodat de vocht- en zoutbelasting op het metselwerk fors wordt gereduceerd. Hiermee dragen we conform de Erfgoedwet bij aan de instandhouding en het waarborgen van de monumentale waarde. Ondanks dat het monument onderdeel is van het Keizersbolwerk en daarmee is gelegen in de primaire waterkering, hebben de

geconstateerde gebreken aan het monument geen invloed op het waterkerend vermogen van de boulevard.

PRJ1553 Dammen Haventje Waarde

Uit inspectie is gebleken dat de damwanden van het haventje hersteld moeten worden. De damwanden hebben geen kerende functie maar hebben wel een cultuurhistorische waarde. Het project staat op de planning voor 2028.

PRJ1440K Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2030

Voor het vernieuwen van aanlegvoorzieningen in het Veerse Meer wordt jaarlijks bij de begroting een krediet van circa € 320.000,- gevraagd.

PRJ1639 Aankoop primaire waterkeringen 2030

Jaarlijkse investering voor aankoop van gronden gelegen in onze primaire waterkeringen tot een maximum van € 300.000,- per jaar waarbij de aankopen achteraf bij de Jaarverslaggeving geformaliseerd worden door de algemene vergadering.

PRJ1645 Aanpassen inspectiekokers (arbo)

In 2022 is bij de risico-inventarisatie en -evaluatie geconstateerd dat de inspectiekokers in de regionale waterkeringen mogelijk niet veilig betreden kunnen worden. Uit nader onderzoek is gebleken dat bij veel inspectiekokers de luiken te krap zijn, geen valrooster bevatten, de trap in slechte staat of niet aanwezig is en dat er soms geen mogelijkheid is om een valharnas aan te zekeren. Met dit project willen we deze tekortkomingen oplossen, zodat medewerkers veilig het onderhoud en inspecties kunnen uitvoeren.

HWBP Projecten

PRJ1447 HWBP Buitenhaven Vlissingen

Het project betreft de dijkversterking van een deel van het traject Sloehaven-Buitenhaven wat noodzakelijk is om in 2050 te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen dit project zal gefocust worden op het deel Buitenhaven Vlissingen met een lengte van 1,7 km. De prognose omvat de planuitwerkings- en realisatiefase van het project. Deze prognose is gebaseerd op de gemiddelde waarde van projecten met een gemiddelde opgave/complexiteit per kilometer van het door het HWBP opgestelde Referentiekader.

PRJ1582 HWBP Zak van Zuid-Beveland

Het traject van de waterkering op Zuid-Beveland ten westen van Hansweert langs de Westerschelde richting de Kerncentrale moet worden verbeterd. Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse is de scope van het project vastgesteld op bijna 17 km. In 2024 is op basis van het vastgestelde Plan van Aanpak voor de verkenningsfase een krediet verstrekt en een subsidiebeschikking ontvangen van het HWBP. Een IPM team is gestart met de verkenningsfase die eind 2026/begin 2027 moet leiden tot een vastgesteld voorkeursalternatief. De prognose omvat de planuitwerkings- en realisatiefase van het project. Deze prognose is gebaseerd op de gemiddelde waarde van projecten met een gemiddelde opgave/complexiteit per kilometer van het door het HWBP opgestelde Referentiekader.

4.3 Investeringsprogramma Watersystemen

Bedragen x € 1.000

WATERSYSTEMEN nieuw			Voorgenomen kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2025	PRJ1098A	Vispassage gemaal van Borssele	1.288	-762	526
2025	PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek	5.137	-	5.137
2025	PRJ1493A	Baggeren Goese Vesten + oevers 2025	2.151	-763	1.389
2026	PRJ1153Q	Renovatie poldergemaal Coudorpe	577	-	577
2026	PRJ1153R	Poldergemaal Quarlespolder	1.217	-	1.217
2026	PRJ1456E	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2025	1.725	-	1.725
2026	PRJ1491D	Baggeren Passageule (vervolg)+Pyrami	4.790	-	4.790
2026	PRJ1493C	Baggeren Axel zuid 2026	3.700	-300	3.400
2026	PRJ1520A	Wij-Water/uitv. gml nol 7	8.409	-2.182	6.227
2026	PRJ1532	Vispassage De Luyster	1.287	-966	321
2026	PRJ1533	Vispassage Nieuwesluis	961	-633	328
2026	PRJ1549	Hergebruik effluent Deltapgr. Zoetw	1.300	-	1.300
2026	PRJ1498C	Verv.best.techn.inst. Opmaal 26	650	-	650
2026	PRJ1599	Gemalen gebied Pauwenburg_Bachlaan e	533	-	533
2026	PRJ1602A	frequentieregelaar pg Pommelsluis	100	-	100
2026	PRJ1149	Aanschaf noodmateriaal	1.500	-	1.500
2026	PRJ1598A	Herstel KRW oevers 2026	1.825	-	1.825
2026	PRJ1626	Mariapolder waterloop verbreden	125	-	125
2027	PRJ1153T	Renovatie Poldergemaal Kadijk	786	-	786
2027	PRJ1153V	Ren pg 3 gr Polders	503	-	503
2027	PRJ1153W	Renovatie pg den Osse	957	-	957
2027	PRJ1153X	Renovatie pg Joh. Glerum	2.301	-	2.301
2027	PRJ1238	CAW update regelingen / besturing	700	-	700
2027	PRJ1456F	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2026	1.725	-	1.725
2027	PRJ1508	Uitvoer.stedelijke waterplan.2024ev	1.100	-	1.100
2027	PRJ1508C	Uitv. SWO Sas v. Gent Kennedyst.	200	-	200
2027	PRJ1428C	Uitvoering KRW oevers 2026	1.825	-	1.825
2027	PRJ1428D	Uitvoering KRW oevers 2027	1.250	-	1.250
2027	PRJ1602B	frequentieregelaars pg Dekker	200	-	200
2027	PRJ1498D	ren. Opmalingen/stuwen 2027	721	-	721
2027	PRJ1602	renovatie Poldergemalen	19.000	-	19.000
2027	PRJ1598B	Herstel KRW oevers 2027	1.250	-	1.250
2028	PRJ1065A	Poldergemaal Prunje	809	-	809
2028	PRJ1153L	Gemaal Susannapolder	575	-	575
2028	PRJ1168F	Gemaal Walsoorden	5.764	-	5.764
2028	PRJ1498	Verv.best.techn.inst. opmaal	2.500	-	2.500
2028	PRJ1519A	Uitvoering gemaal Othene	9.879	-	9.879
2028	PRJ1561	Nieuw poldergemaal Wilhemina	500	-	500
2028	PRJ1456G	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2027	1.725	-	1.725
2028	PRJ1598C	Herstel KRW oevers 2028	1.250	-	1.250
2029	PRJ1456	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21	2.725	-	2.725
2029	PRJ1428E	Uitvoering KRW oevers 2028	1.250	-	1.250
2029	PRJ1428F	Uitvoering KRW oevers 2029	1.250	-	1.250
2029	PRJ1598D	Herstel KRW oevers 2029	1.250	-	1.250
2030	PRJ1428	Uitvoering KRW oevers totaal	3.000	-	3.000
2030	PRJ1509	Bijdrage stedelijke waterplan 2023ev		-	
2030	PRJ1598E	Herstel KRW oevers 2030	1.250	-	1.250
Subtotaal nieuwe investeringen Watersystemen			103.522	-5.606	97.916

WATERSYSTEMEN onderhanden	AV kredieten

Bedragen x € 1.000			
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen Watersystemen	60.248	-9.606	50.642
Totaal Watersystemen (nieuw + onderhanden)	163.770	-15.212	148.558

Hieronder zijn de projecten toegelicht welke toegevoegd zijn aan de raming of substantieel afwijken ten opzichte van de vastgestelde begroting/meerjarenraming.

PRJ1491 Baggeren Sint Kruiskreek

Het project betreft een onderhoudsbaggerwerk dat voortkomt uit het 'Baggerprogramma Grote Wateren' (BGW). Op dit moment wordt het bestek geschreven. De aanbesteding vindt rond de zomer plaats waarna de uitvoering in het vierde kwartaal van 2025 gaat starten.

PRJ1520A Uitvoering gemaal Nol Zeven

Betreft het plaatsen van een bijmaling bij uitwateringssluys Nol Zeven, waarmee de knelpunten van wateroverlast worden aangepakt. Dit project wordt mede gefinancierd vanuit Interreg en de subsidieregeling Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptie. Het pomptype is inmiddels vastgesteld en dient vanwege de leverantietermijn van ca. 12 maanden via een Europese procedure te worden ingekocht. De werkelijke aansluiting op het stroomnetwerk kan pas in 2032 worden gerealiseerd. Tot die tijd zal het gemaal gebruik moeten maken van energie geleverd via een aggregaat. Deze vorm van deze energie vormt in de stikstofdiscussie en in de omgevingsvergunning een risico. Gezocht wordt naar een stikstofvrije wijze voor bouw en exploitatie. Naar verwachting kan in het derde kwartaal van 2025 het begrotingsplan worden opgeleverd.

PRJ1149 Aanschaf noodmateriaal

Het noodmaterieel wordt geheel of gedeeltelijk vervangen om bij calamiteiten ingezet te worden, zodanig dat wateroverlast beperkt blijft. De afdeling Watersystemen gaat in 2025 het huidige plan Noodbemaling actualiseren. Op basis van dit plan wordt bepaald welk noodmaterieel het waterschap nodig heeft om gesteld te staan bij wateroverlast. Vervanging van het huidige noodmaterieel vindt gefaseerd plaats in 2026 en 2027.

PRJ1626 Mariapolder waterloop verbreden

Het project betreft het verbreden van waterlopen in de Mariapolder. Het project is geraamd op € 125.000,- bruto/netto en is gepland in 2026.

PRJ1498 Vervanging bestaande technische installaties optimaliseren

Jaarlijks is een bedrag van € 500.000,- bruto/netto voorzien voor renovatie van opmalingen en stuwen. Op basis van prioritering worden een aantal opmalingen en stuwen met projectnummer PRJ1498 en een volgletter gerenoveerd.

PRJ1498D renovatie opmalingen/stuwen 2027

Jaarlijks is een bedrag van € 500.000,- bruto/netto voorzien voor renovatie van opmalingen en stuwen. Aanvullend voor 2027 is het doorschuiven van de renovatie van het poldergemaal Goese Polder van 2026 naar 2027. Dit betreft een verhoging van het benodigd krediet van € 200.000,-.

PRJ1153 Groot onderhoud gemalen / PRJ1602 renovatie Poldergemalen

Jaarlijks is een bedrag van € 3.800.000,- bruto/netto voorzien voor de renovatie van

poldergemalen. Op basis van prioritering worden de poldergemalen met projectnummer PRJ1153/ PRJ1602 en een volgletter gerenoveerd vanuit dit budget.

PRJ1153X Renovatie pg Joh. Glerum

Het project betreft de renovatie van de elektrotechnische, werktuigbouwkundige en bouwkundige installatie nodig voor de instandhouding en werking van dit gemaal. Op basis van een herziene raming is de prognose aangepast naar € 2.300.000,- voor een geplande renovatie in 2027.

4.4 Investerings programma Wegen

Bedragen x € 1.000

WEGEN nieuw			Voorgenomen kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2025	PRJ1497E	Verbr.fietspaden Klaasses- en Werend	2.910	-389	2.521
2025	PRJ1497H	Verbreding fietspad Provincialeweg	683	-	683
2025	PRJ1573	Reconstructies wegen 2025	2.819	-	2.819
2025	PRJ1514C	Aanpak fietsbruggen Walcheren 25-26	565	-	565
2026	PRJ1497M	Gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid	250	-	250
2026	PRJ1497I	Verbreding fietspad Turkeijeweg	1.538	-253	1.285
2026	PRJ1574	Reconstructies wegen 2026	2.345	-	2.345
2026	PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent	312	-	312
2027	PRJ1497F	Verbreding fietspad Doeleweg	1.439	-138	1.301
2027	PRJ1575	Reconstructies wegen 2027	2.345	-	2.345
2027	PRJ1514G	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2027	600	-	600
2028	PRJ1497G	aanleg fietsp.Klooster- Kapellew. & Ri	2.825	-395	2.430
2028	PRJ1563	Fietspad Loodholse- en Pekelingseweg	1.806	-	1.806
2028	PRJ1564	Fietspad Stelsedijk	69	-	69
2028	PRJ1514H	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2028	600	-	600
2028	PRJ1607	Reconstructies wegen 2028	2.345	-	2.345
2029	PRJ1514I	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2029	600	-	600
2029	PRJ1608	Reconstructies wegen 2029	2.345	-	2.345
2030	PRJ1638	Reconstructies Wegen 2030	2.345	-	2.345
2030	PRJ1514J	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2030	600	-	600
Subtotaal nieuwe investeringen			29.341	-1.175	28.166
WEGEN onderhanden					
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen			10.918	-2.291	8.627
Totaal Wegen (nieuw + onderhanden)			40.259	-3.466	36.793

Hieronder een toelichting op de projecten die gepland zijn in de periode 2026-2029 en nieuw zijn toegevoegd en/ of waarvan het krediet is gewijzigd:

PRJ1462A Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent

Het project omvat de reconstructie van de Vrijstraat. De Vrijstraat ligt ten westen van Sas van Gent op de grens met België. De Vrijstraat kent drie beheerders, het waterschap, de gemeente Assenede (België) en de gemeente Terneuzen. De gemeente Terneuzen gaat de voorbereidingen van het project oppakken. In de prognoses is het bedrag van het bruto krediet en de subsidie/bijdrage aangepast. De netto prognose blijft wel gelijk.

PRJ1497G Aanleg fietspad Kloosterweg, Kapelleweg en Ringdijk

Dit project betreft de aanleg van een fietspad langs de Kloosterweg, de Kapelleweg en de Ringdijk tussen Scharendijke en de Delingsdijk. De twee wegen en de dijk liggen in elkaars verlengde en ontsluiten de buurtschappen Looperskapelle en Brijdorpe. Dit project stond op voor realisatie in 2027. De realisatie is, vooralsnog, doorgeschoven naar 2028. De reden hiervoor is dat Zeeuws Toekomstbeeld Fiets, dat is het Zeelandbrede fietsnetwerk, is geactualiseerd. De route komt in het geactualiseerde netwerk niet voor als utilitaire fietsroute. Volgens de uitgangspunten van de beleidsnotitie Verkeersveiligheid leggen we enkel fietspaden aan langs utilitaire fietsroutes. Dat betekent dat de realisatie van een fietspad langs de route komt te vervallen. De route bestaat uit belangrijke erftoegangswegen en we bekijken aan de hand van verkeerstellingen of er langs de route of een gedeelte daarvan fietsstroken aangelegd moeten worden. We zullen in ieder geval de scope van het project moeten wijzigen maar het is ook goed mogelijk dat het project geheel komt te vervallen.

PRJ1497M Gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid

Het waterschap heeft voor de bouwroute inzake de gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid een bijdrage van € 250.000,- toegezegd. Het betreft een vaste bijdrage waarbij het waterschap geen risico's draagt van eventuele financiële tegenvallers in het project. De algemene vergadering heeft op 10 april 2025 besloten om deze investering op te nemen in de Kadernota en Begroting. De financiële bijdrage wordt geleverd in 2026.

PRJ1514G / PRJ1514H / PRJ1514I / PRJ1514J Groot onderhoud kunstwerken wegen (2027 - 2030)

Het betreft het jaarlijkse investeringsvolume voor de aanpak van kunstwerken zoals bruggen en duikers. Deze investeringen waren voorheen opgenomen als verzamelkrediet onder nummer PRJ1514 Groot onderhoud kunstwerken wegen maar wordt nu voor elk jaar afzonderlijk als investering op de MIP opgenomen.

PRJ1574 / PRJ1575 / PRJ1607 / PRJ1608 / PRJ1638 Reconstructies wegen (2026 - 2030)

Betreft de jaarlijkse budgetten voor reconstructies van een aantal wegen en fietspaden. De prioritering van de wegen en fietspaden die aangepakt gaan worden komen tot stand op basis van inspecties en de noodzaak vanuit de omgeving. Een reconstructie omvat het verwijderen van de (volledige) fundering en verharding van een weg en het opnieuw aanbrengen ervan.

4.5 Investeringsprogramma Afvalwaterketen

AFVALWATERKETEN nieuw			Voorgenomen kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2025	PRJ1543A	Renovatie rg Magrette	710	-	710
2025	PRJ1543B	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid	400	-	400
2025	PRJ1543C	Renovatie rg Axel, Justaasweg	460	-	460
2025	PRJ1562U	Coaten kelder rg Sluiskil, Krt bliks	150	-	150
2025	PRJ1244A	Renovatie RWZI Hulst uitvoering	18.850	-	18.850
2026	PRJ1187C	Vervang. appendages transportstelsel	500	-	500
2026	PRJ1540	Maatregel watersyst. rwzi Camperlandp.	200	-	200
2026	PRJ1562A	Renovatie rg Stavenisse	703	-	703
2026	PRJ1562J	Renovatie rg Sirjansland	728	-	728
2026	PRJ1562N	Renovatie rg Nieuwerkerk	751	-	751
2026	PRJ1562O	Renovatie rg Ouwerkerk	698	-	698
2026	PRJ1562P	Renovatie rg Clinge	700	-	700
2026	PRJ1562Q	Renovatie rg Hulst	703	-	703
2026	PRJ1233S	rwziWAL verv leidingen gist.	120	-	120
2026	PRJ1233U	rwzi SMA ren. Perf.rooster	100	-	100
2026	PRJ1633Q	verv zeefbandp WAL uitvoering	14.800	-	14.800
2027	PRJ1243A	Rwzi Kloosterzande, uitbreiding	10.000	-	10.000
2027	PRJ1443A	Afrekening fase B OAS Westerschouwen	-3.900	-	-3.900
2027	PRJ1562	Aanpassing/vervanging rg's	32.238	-	32.238
2027	PRJ1562R	Renov. rg Kamperland	825	-	825
2027	PRJ1562V	Ren. rg Stationsbuurt zrg74	825	-	825
2027	PRJ1187E	persleiding Wemeldinge vervangen	550	-	550
2027	PRJ1538	Maatregel watersysteem rwzi Breskens	2.200	-	2.200
2027	PRJ1539	Maatregel watersysteem rwzi Oostburg	1.240	-	1.240
2028	PRJ1234	Rwzi WA-polder, optim.& energiemaatr	12.000	-	12.000
2028	PRJ1542	Automatiseren RWZI's & rg's	3.670	-	3.670
2028	PRJ1562M	Renovatie rg Wissenkerke	780	-	780
2028	PRJ1233V	rwzi CAM ren.perf.rooster	100	-	100
2028	PRJ1233Y	rwzi TER ren. gashouder	500	-	500
2028	PRJ1187H	Vervangen/renov afvalw leiding 2028	3.330	-	3.330
2028	PRJ1562Y	renovatie rg Zanddijk	700	-	700
2028	PRJ1562Z	renovatie rg Kortgene	700	-	700
2028	PRJ1627	vervangen elek inst. rwzi Camperland	1.570	-	1.570
2028	PRJ1630A	renovatie rg Gapinge	700	-	700
2028	PRJ1630B	renovatie rg Veere	700	-	700
2029	PRJ1562L	Renovatie rg Scherpenisse	703	-	703
2029	PRJ1570	Uitbreiding rwzi Tholen	15.000	-	15.000
2029	PRJ1233W	rwzi WAA ren. Perf.rooster	100	-	100
2029	PRJ1187I	Vervangen/renov afvalw leiding 2029	2.500	-	2.500
2029	PRJ1628	Aanpassing/vervanging rg's 2029	3.800	-	3.800
2030	PRJ1233N	Zandvanger rwzi Sint Maartensdijk	3.000	-	3.000
2030	PRJ1562F	Renovatie rg Paal	700	-	700
2030	PRJ1187J	Vervangen/renov afvalw leiding 2030	6.000	-	6.000
2030	PRJ1629	Aanpassing/vervanging rg's 2030	4.200	-	4.200
>=2031	PRJ1631	Aanpassing/vervanging rg's 2031	4.200	-	4.200
>=2031	PRJ1632	Aanpassing/vervanging rg's 2032	4.200	-	4.200
>=2031	PRJ1187K	Vervangen/renov afvalw leiding 2031	7.000	-	7.000
>=2031	PRJ1187L	Vervangen/renov afvalw leiding 2032	8.000	-	8.000
>=2031	PRJ1634	Aanpassing/vervanging RWZI's 2031	10.000	-	10.000
>=2031	PRJ1635	Aanpassing/vervanging RWZI's 2032	10.000	-	10.000

Bedragen x € 1.000

Subtotaal nieuwe investeringen Afvalwaterketen	188.704	-	188.704

AFVALWATERKETEN onderhanden	AV kredieten		
	bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen Afvalwaterketen	49.336	-3.466	45.870
Totaal Afvalwaterketen (nieuw + onderhanden)	238.040	-3.466	234.574

Hieronder zijn de projecten toegelicht welke toegevoegd zijn aan de raming of substantieel afwijken ten opzichte van de vastgestelde begroting/meerjarenraming.

PRJ1543A Renovatie rioolgemaal Magrette, PRJ1543B rioolgemaal Zuiddorpe en PRJ1543C Renovatie rioolgemaal Axel, Justaasweg

De overeenkomst tussen gemeente Terneuzen en Scheldestromen is nog niet rond. Dit wordt vanuit de afdeling AWK opgepakt. Zodra dit rond is zal een (separaat) uitvoeringskrediet worden aangevraagd. Naar verwachting wordt het project pas uitgevoerd in 2026. De projecten zijn geïndexeerd.

PRJ1540 Maatregel watersysteem rwzi Camperlandpolder

De KRW maatregelen watersysteem rwzi Camperlandpolder betreft het plaatsen van een drietal analysers op de RWZI Camperlandpolder in 2026, hiermee verwachten we te voldoen aan de eisen met betrekking tot de KRW.

PRJ1562J Renovatierioolgemaal Sirjansland

Renovatie rioolgemaal Sirjansland is doorgeschoven van 2026 naar 2027 door capaciteitsgebrek.

PRJ1244 en PRJ1244A voorbereidings- en uitvoeringskrediet Renovatie RWZI Hulst uitvoering

Het uitvoeringskrediet van € 18.850.000,- wordt in de Algemene Vergadering van 2 juli voorgelegd. Het totale project bedraagt €19.700.000,-. dit is een kostenstijging van ca. 10% ten opzichte van de begroting 2025 (augustus 2024). Dit door hogere kosten door meer complexe en langere uitvoeringstijd van de bouw van een nieuw ontvangstwerk, hogere kosten na het doen van aanvullende offertes bij bedrijven en toeleveranciers na detaillering van het ontwerp en hogere kosten voor het realiseren van nieuwe en droogzetten en inspecteren van bestaande constructies (bemaling).

PRJ1233Q en PRJ1633Q voorbereidings- en uitvoeringskrediet zeefbandpers rwzi Walcheren

Het Uitvoeringskrediet van € 14.600.000,- wordt in de Algemene Vergadering van 5 juni voorgelegd. Het totale project bedraagt €15.145.000,-. Dit is een kostenstijging van ca. 4% ten opzichte van de begroting 2025 (augustus 2024). Dit door het uitvoeren van aanvullende onderzoeken, en hogere kosten door wijzigingen in het ontwerp, o.a. de fundatie van het gebouw.

PRJ1243A Rwzi Kloosterzande, uitbreiding

De raming van het project is aangepast op basis van de systeemkeuze. De stikstofverwijdering wordt in 2027 gerealiseerd omdat dit een cruciaal onderdeel is van de KRW-doelstelling.

PRJ1562R Renovatie rioolgemaal Kamperland

De projectraming is aangepast aan laatste gegevens.

PRJ1562V Renovatie rioolgemaal stationsbuurt

Het project is aangepast aan de laatste gegevens en verschoven van 2026 naar 2027.

PRJ1187E persleiding Wemeldinge vervangen

Het project is aangepast aan de laatste raming.

PRJ1562M Renovatie rioolgemaal Wissenkerke

Het project is aangepast aan de laatste raming.

PRJ1562P renovatie rioolgemaal Clinge

Doordat andere gemalen hoger in prioriteit zijn gekomen is Clinge doorgeschoven van 2026 naar 2027.

PRJ 1562Y renovatie rg Zanddijk/ PRJ1562Z renovatie rg Kortgene /PRJ1630A renovatie rg Gapinge/ PRJ1630B renovatie rg Veere

Dit zijn nieuw renovatieprojecten rioolgemaal geland in 2028. Raming van € 700.000 is op basis van voorgaande renovatieprojecten.

PRJ1562Z renovatie rioolgemaal Kortgene

Een nieuwe geplande renovatie. De raming is op basis van voorgaande renovatieprojecten.

PRJ1627 vervangen elektrische installatie rwzi Camperland

Een nieuw renovatieproject van 1.570.000,-. Dit op basis van voorgaande renovatieprojecten.

PRJ1630A Renovatie rioolgemaal Gapinge

Een nieuw project van € 700.000,-. Dit op basis van voorgaande renovatieprojecten.

PRJ1630B Renovatie rioolgemaal Veere

Een nieuw project met een raming van € 700.000,-. Dit op basis van voorgaande renovatieprojecten.

PRJ1562L Renovatie rioolgemaal Scherpenisse

Renovatie rioolgemaal Scherpenisse is doorgeschoven van 2028 naar 2029 i.v.m. verlaagde prioriteit.

PRJ1562F Renovatie rioolgemaal Paal

De renovatie Paal is verder doorgeschoven naar achter door prioritering 2026 hierdoor indexatie op de kosten.

PRJ1187H Vervangen/renovatie afvalwaterleidingen 2028 /PRJ1187I

Vervangen/renovatie afvalwaterleidingen 2029/ PRJ1187J Vervangen/renovatie

afvalwaterleidingen 2030/ PRJ1187K Vervangen/renovatie afvalwaterleidingen 2031/

PRJ1187L Vervangen/renovatie afvalwaterleidingen 2032

Dit zijn nieuwe jaarlijkse projecten omdat we vanaf 2026 met het nieuwe financieel systeem, een nieuwe werkwijze moeten hanteren.

PRJ1628 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2029/ PRJ1629 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2030/ PRJ1631 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2031/ PRJ1632 Aanpassing/vervanging rioolgemalen 2032

Dit zijn nieuwe jaarlijkse projecten omdat we vanaf 2026 met het nieuwe financieel systeem, een nieuwe werkwijze moeten hanteren.

PRJ1634 Aanpassing/vervanging RWZI's 2031/ PRJ1635 Aanpassing/vervanging RWZI's 2032

Dit is een nieuwe projecten omdat we vanaf 2026 in het nieuwe financieel systeem een nieuwe werkwijze moeten hanteren.

Mogelijke nieuwe projecten afvalwaterketen in begroting 2026/meerjarenraming 2027-2030

Een aantal projecten zijn nog niet opgenomen in bovenstaand meerjaren investeringsprogramma: Vernieuwing leidingen /Coaten kelder /renovatie doseerinstallatie Omdat bij deze projecten tijdige vervanging essentieel voor functioneren worden deze projecten alsnog opgenomen in de begroting 2026 /meerjarenraming 2026-2030.

4.6 Investerings Bestuur en Organisatie

Bedragen x € 1.000

BESTUUR EN ORGANISATIE - nieuw			Voorgenomen kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Nieuwe investeringen					
2025	PRJ1523	Verv.warmte-/koude instal. kant.Mb-2	2.500	-	2.500
2025	PRJ1609	Presentatiemiddelen AV-zaal	400	-	400
2026	PRJ1641	Presentatiemiddelen vergaderruimten	400	-	400
2026	PRJ1642	Procesautomatisering: Netwerk 2026	150	-	150
2026	PRJ1547	Aank./verv. tractiemiddelen 2026	1.408	-	1.408
2026	PRJ1595	Werkplekken: hardware 2026	500	-	500
2027	PRJ1548	Aank./verv. tractiemiddelen 2027	1.109	-	1.109
2027	PRJ1596	Werkplekken: hardware 2027	500	-	500
2027	PRJ1510	Voorzieningen tbv elektr. wagenpark	500	-	500
2028	PRJ1579	Tractiemiddelen 2028 aankoop/vervang	2.650	-	2.650
2029	PRJ1610	PA Netwerk 2029-2030	700	-	700
2029	PRJ1611	KA Netwerk 2029-2030	700	-	700
Subtotaal nieuwe investeringen Bestuur en Organisatie			11.517	-	11.517

BESTUUR EN ORGANISATIE - onderhanden			AV kredieten		
			bruto	subsidie/ bijdrage	netto
Subtotaal onderhanden investeringen			10.863	-354	10.509
Totaal Bestuur en Organisatie			22.380	-354	22.026

Hieronder zijn de projecten toegelicht welke toegevoegd zijn aan de raming of substantieel afwijken ten opzichte van de vastgestelde begroting/meerjarenraming.

PRJ1523 Vervanging warmte/koude installatie kantoor Middelburg

Dit project betreft het vervangen van de gemeenschappelijke warmte-/koudevoorziening van waterschapkantoor Middelburg en Stads Kantoor gemeente Middelburg (Watstad-installatie). Naar aanleiding van de brand in de regelkast van de installatie in januari 2025 wordt momenteel versnelt onderzocht hoe vervanging vorm kan worden gegeven. De uitkomsten hiervan kunnen wijzigingen in het tijdspad en de ramingen met zich meebrengen.

PRJ1609 Presentatiemiddelen AV-zaal

Dit betreft de vervanging van presentatiemiddelen in de AV-zaal in Middelburg (beeldscherm, geluid, camera). In het bestuursprogramma is toegezegd te onderzoeken of de AV-vergaderingen live kunnen worden uitgezonden. Eventuele aanschaf van apparatuur daarvoor zal in deze investering worden meegenomen.

PRJ1641 Presentatiemiddelen vergaderruimten

Dit betreft de vervanging van presentatiemiddelen in de vergaderruimtes voor diverse waterschapslocaties (beeldscherm, geluid, camera). Bij de uitvoering van deze investering

wordt rekening gehouden met de besluitvorming over het onderzoek naar de 2 hoofdkantoren. Genoemde ontwikkeling kan leiden tot bijstelling van het investeringsbedrag.

(PRJ1610, PRJ1642) Proces automatisering: netwerk

De investering zorgt voor de vernieuwing van de netwerkinfrastructuur voor proces/ industriële automatisering. De apparatuur dient vervangen te worden zodat we klaar zijn voor de toekomst op het gebied van 5G. Ook de aanscherping van de informatiebeveiliging (NIS2) wordt meegenomen in de vernieuwing. De aanschaf van hardware voor vernieuwen van PA-netwerk heeft vertraging opgelopen. Het goed uitvoeren van de Proof of Concept (PoC) kost meer tijd dan gepland waardoor de apparatuur nog niet aangeschaft kan worden. PRJ1610 is de vervangingsinvestering voor de werkzaamheden in 2024 en 2025.

(PRJ1547, PRK1548, PRJ1579) Aankoop en vervanging van tractiemiddelen

Betreft de aankoop en vervanging van tractiemiddelen voor de periode 2025-2028. Door de aanschaf van een aantal tractors en maaiarmen tegelijkertijd, zal de vervanging daarvan over een paar jaar ook in een korte periode dienen te gebeuren. Te voorzien is dat dit een piek geeft in investeringen over een paar jaar.

(PRJ1595, PRJ1596) Werkplekken: hardware

Structurele vervanging van apparatuur die nodig is voor het aanbieden van een goede werkplek. Apparatuur zoals beeldschermen, dockingstations, muizen en toetsenborden zijn regelmatig aan vervanging toe.

PRJ1510 Voorzieningen tbv elektr. wagenpark

In de Regionale Energie Strategie (RES) staat de doelstelling "Inkoop van eigen wagenpark: lichte voertuigen emissieloos in 2030, zware voertuigen zoveel mogelijk in 2030". Deze investering heeft als doel dit (mede) mogelijk te maken. In 2025/2026 wordt een visie uitgewerkt om als het waterschap op doelmatige wijze invulling aan te geven aan de doelstelling. Op basis hiervan zal de exacte inhoud van deze investering worden bepaald.

PRJ1611 Kantoor automatisering: netwerk

De investering zorgt voor de vernieuwing van de netwerkinfrastructuur voor kantoor automatisering. De huidige apparatuur is financieel afgeschreven en verouderd. De investering bestaat uit het aanschaffen van netwerkapparatuur zoals routers, switchen, wifi-punten. Ook de aanscherping van de informatiebeveiliging (NIS2) wordt meegenomen in de vernieuwing. PRJ1611 is de vervangingsinvestering voor de werkzaamheden in 2024 en 2025.

De volgende onderhanden projecten lopen uit in tijd >6 maanden en worden toegelicht in de bestuursmonitor:

PRJ1516 Aank.vervangen tractiemiddelen 2022
PRJ1425 Hoofdk. Terneuzen, vervang cv-ketels
PRJ1518 Aank.vervangen tractiemiddelen 2024
PRJ1585 Kantoor Terneuzen : verv regelkast
PRJ1586 Kantoor Terneuzen : vervanging lift
PRJ1587 Overige gebouwen : verv. werkplekken
PRJ1588 Fysieke beveiliging: hardware 2024
PRJ1589 Kantoor automatisering: netwerk 2024
PRJ1591 PA automatisering: netwerk 2024
PRJ1597 Revisie Ponton de Meerkracht

